

„Xostuq arat“—14, „Areve şb-
 нь“—4, „Cazaktın kol me-
 deezl“—5, şuptu—45.

Areve kozkomunun
 targazı Cyldym.

Elegeste „Toka“ kyrekonomnun kysky azylynyñ pajdaly

Elegeste „Toka“ attyq kyrek-onomnun kysky taraazyñnyñ alyskanyñ 9 aynıñ 23 xynynge ar kerge, agaarñnyñ saas porañ-taa namdaañ-pile, paşa sölgey yjede azylynnarñnyñ iderkejliq azyldaañ-pile 600 ga azyq-nyñ tazyp saraattap alğan.

Po kysky taraa alyskanyñnyñ tugajynda, nam, cazaqtıñ xyn pyry ugaadyp turar alyskanyñnyñ tajañga, azylyñ kaa-dyrlarñnyñ iştigine tanydylga azylyñ corudyp, kyrekonom podun-un murnunga xyleengen kol sorulgalarnyñ parymdalap eleen azyldy corutkan.

Bıcaarga, paştajygy yjede, azylyga şaptık poor turgan cetpes cybe polza, azylyñ kaa-dyrlarñnyñ ekki peletker albaanynda polgan. Cizeeleerge, taraa paştar maşinalarñnyñ iştigki şimceşkinin ekki pilir kaa-dyrlar cetpes polgaş taraa paştar coruk cys xuu ewes corup turar. Oon angı targañnar paşa cetpes.

Pir ewes kyrekonom podunun iştigine peletker ar polur kaa-dyrlarñnyñ murnundan tura peletker ar turgan polza, taraa paştar maşına taraa alyqñlar sortirofka-pile tomej-le tur-ynañ ol.

Mındyq cetpes cyyl turza-taa, anaş canyş-sanyş cok erestiq azyldap, taraa alyskanyñnyñ kysy salgan iderkejliq kaa-dyrlar koncuq köbej:

I. Brigat targañlar:

Calıaa, Tarzaa, Teleq-oöl, Kon-cuk—po eşter polza, azylyñnar-nyñ taraa azylyñ-ce ekki ebilel-dep, uju cydyñ cok azyldap turarlar.

II. Traktorcular:

Mendi-pajır, Sulañ, Cawıdak, Pastaa, Xendenek, Şamyl, Tilgi-ek, Kək-sal, Şiriñ-oöl, Gıuşkof, Arzakof, Camız, Sebeen-oöl, Tor-zu—po eşter polza, caskı tarılgadan egelees, traktor, taraa kez-er maşına, sigen kezer maşına-pile ekki azyldap, olarñnyñ xedel-dirip corudaryñga öörenip, ider-kejliq kyzmak azyldap kelgen-

ner.

Bındyq polza-taa, camdyk eş-terde picce cetpes cybe par, cıl tize, eş Şiriñ-oöl epil aragalap-kan coruur, eş Camız paşa bındyq. Eş Sebeen-oöl camdykta aragalap-kan coruur, azylyñ-taa koşkadyp peer tur. Ol curum-un tutpas coruun edip cazar alır polza, jozuluq piliqliq kaa-dyrlar polgan eşter tur. Am ettinze coguur.

III. Ekki maşınakşylar:

Telger-oöl, Sula, Pilcit, Sonam, Kombu, Mijdok, Manzyrceş, Pa-dy-syryn, Tespizek, Sagañ-oöl—polur polza, sigen, taraa kezilge-kinige traktorcular-pile pir tomej ekki azyldyq maşınakşylar tur.

IV. Ekki azyldyq en teere iderkejliq kaa-dyrlar:

Torzukaj, Sebeen, Seren-cimti, Şannaj-oöl, Tojbuga, Torzu-lama, Pyrby, Kidispej, Sarıq xurak, Syyr-oöl, Simcit-oöl, Occur-oöl, Arakcaa, Karttaş, Mıñ, Kuş-kaştan, Syryn-oöl, Manzyrceş, Adıqş, Cimis, Sekpit (xer), Kyrgyl (xer), Sedip-lama, Para, Caş-oöl, Tokpak, Tarıma, Tor-zu, Pyrbyzer, Soj-syryn, Öşky-saar (xer), Pajyrwan (xer), Torzu, Pazyr-oöl, Sevek, Seden, Tazy-tavaa, Lopsan-aşşak, Rıştak-oöl, Serce-syryn (xer), Örtleel.

Tus kyrekonomga 150-den ewes ewes kaa-dyrlar azylyñnar yrgyl-cy turar kancar-taa a-cok ne-gettinip turar. Mındyqñnyñ telee-zinde, po ady yngen iderkejliq kaa-dyrlar azylyga ulam öörenip, kıllyr polgaş alır coruk cugula, paşa caa kelgen azylyñnarñnyñ öoredir uzurluq.

Am pygy azylyñnarñnyñ kol sorulgaş cył tize, kysky taraa-nyñ niitti azaalgaşyn sook şaqga cedirajın, ertie tyrgen, şynarlıq tooskaş, ARN-nyñ 10 tugaar Uluq xuralıga tolu cedişkinniq uzutazy sorulgaş. Po sorul-gaşnyñ kysşedinde, kım kizi kıl-gan azylyñ coguur xemceenden azyr kysşedip, azyldıñ eelekti-

zi kysşekileri poor, pydyrylge plan-nyñ toldurur coruk cugula.

Pydyrylge ceringe camdyk kiziler azyldaar tees kelges, pol-tarñnyñ sorulgaşyn kysşetpes, azylyñnyñ azylyñnyñ kudu, kelgen azylyñ şynar cok, kıllyr, pilir cy-bezi xoozun asky polur, yrgylcy araga-xymyzañ coruur, aas-tyl, oor-suk kıllyr, azylyñga yñmes, azylyñnyñ yzer, udurılga paş-talga pilbes, paak şurtal kıllyr, oon tendeerge, xyligañnaar po-or tur. Po coruktu kyrekonom-da uylgedip turar kiziler polza, Kal-maadır, Saadık, Kangarof suqlar polur. Targan ceringe Xunan-kara paşa turgan. Po ul-ustar polza, po ystynde adap patkan cyılderniñ şuptuzun uyl-gedip tarar ulustar tur. Polar 40 xonukta azyldañ polza, 20 akşat tıvır. Ol akşat tıvır ce-cedir iji karaa kızı pergen ara-galaar. Pir aynıñ 15 xonuun ara-galap erttirer, pir 15 xonuun paakka-sokka azyldap erttirer tur-gan.

Po mındyq coruktar azylyñga şat totkar polgaş paak yle-ger polur cybe teleede, xamık azylyñnar mındyq coruktardın cajiap, yleger cizekti q arıq azyl-daar cugula.

Kaa-dyrlarñnyñ maktalga ығыз

Kadar ooltuq Elegesten Kara-tal-teq taraa-la yngen. Kaa-dyrlar arazynda Karşagaj-la Calıaa-la par. Oituk-taştyq Elegesten Orgu sarıq taraa-la yngen, Oritun kara Tarzaa-la akkım Olura la kaa-dy polgan.

Elezinni q Elegesten En-ne tergiñ taraa-la yngen, Erge kara Koncuk akkım Erttemniq-le kaa-dy polgan.

Teren suqluq Elegesten Tendii caşgaj taraa-la yngen, Temir traktor azylyñga Tergiñ polgan Teleq-le oöl par. Areve yyrinde M. Torzu.

Uluq-xem kozuununda sigen, taraa azylynyñ medeeleri

1936 cıldyñ 9 aynıñ 25 xynynge cedir Uluq-xem kozuununda sigen kezilgeziniñ medeeri:

№	ORGANIZAS ATTAR	KEZER TEEN PLAN		AM KEZIP ALGANY	
		ga	puut	ga	puut
1	Tıva connun	3253	702000	3879	611128
2	MAE, CAE-lerniñ	101	—	139	1894
3	Kyr. fondu	750	42000	475	38000
4	Kyrekonomnun	100	10,000	90	9042
5	Xamaatı connun	350	35000	370	37003
Şuptu tıny		4554	789000	4953	697064

TAJYLBİR: medeeri kelbeen azaatıñgan sigenner polgaş xyleep albaan kyr. fondu sigeni am-taa par, ыңcangyş sölgey medee elek.

1936 cıldyñ 9 aynıñ 25 xynynge cedir Uluq-xem kozuununda taraa azaar alyskanyñnyñ medeeri:

№	TARAA ATTAR	Pygy taraa gı. b	Am Kezip algañ (ga)	Am paştaryp algañ (ga)	Ooñ puut
1	Kızıl-tas	322	242	1—25	30
2	Sula	712	443	1	19
3	Cinge-taraa	2824	2757	486	34985
4	Arşaj	156	129	—	—
Tıny		4041	3571	487—25	45034

TAJYLBİR: cinge-taraañnyñ kezeri parık-la togerilgen, paştaryp-taa eleen appargan-camdyk sumularñnyñ medeeri cecce kelbeen.

Kozuun targazy Tamdyñ-cap.
K/A Ergilekci Sıncay

Xana solunun kancar yndyreril?

„Kızıl-xoorajda xana solun-narñnyñ şynarñnyñ tugajy“ tep cyıldy moon murnunda yngen № 74 (75) „Şyn“ solunda par-lap yndyrgeñ polgaş. bnda pol-za, xoor-jda camdyk xana solu-nnarñnyñ cetpes cyılderniñ m-ryñaj todragaj alykan. Xana solunnarñga bındyq cetpes cy-ylde po xyge cedir turup turgan tur tep nomcukular pile pergen poor.

Xana solunnar am cyny kılza coguun pedyyn pajdal-pile ma-ñaa topculaary.

1. Nam, areve, profes yyrleriniñ polgaş pydyrylge, a ban cerleriniñ xana solunnar ceder, cetpes azylydarny yrgylcy ileredip, nam, ca-zaktıñ sorulgalarnyñ talyblyrlar nepteredir talazyp-pile ol cerler-niñ cidiq cepsee polur uzurluq. Po sorulgaşnyñ kysşedinde xana solunnarñnyñ ergelekçileri en xarışsalgaş azyldaar uzurluq.

2. Xana solunun pir ajda kaşş udaa yndyrer teen-ijik, ol yndyrer polcaanda ыjaap-la yndyrgeñ turar. Xana solunun ergelekçileri kelir solunga cy-ny ko'dap yndyreriniñ tugajynda plan kıllyr uzurluq. Cizeel-eege: kım kımñardan cyny cy-ny pizidip alza coguunul, paşa ol-po ekki, paak cyılderniñ tugaj-ında xanakorlardan kandyq-kan-dyq materialdar kol xerek poor turar—po tugajynda xanakor-larğa ajtybışkyn peer polgaş es-ke eşterge pizidip alır cyılderniñ paşş udu sagyndyrlar tilcer uzur-luq.

3. Xana solunun yndyrerde, cıl, aj, xyn, tugaarñnyñ polgaş kaly cernin organ poor turar-ly, ol cernin adın tugaarñnyñ ыjaap-la paazyñga pizip turar. Onu polza, pir azyq-uzunga kezyl-

bes kıllyr pizibeyin, kesky pu-duk-pile ulgattır caraştar pizir uzurluq. Oon ыñaj solunun paşşyn ol turup turar ceriniñ pajdalıga tanyştar coruk-pile xandyrgeñ turar. Cizeeleerge: par-talga ceri polza, parlaganñnyñ tı-lazyp-pile kol taarşar coruk kıllyr, Mal-cerjamaşyñnyñ canıñga pol-za, mal, cerazylyñnyñ talazyp-pile kol coruk xerek. Oon ыñaj iştigine kaşş cyyl coruktar curañnyñ tur-ar.

4. Xana solununga yndyrgeñ materialdarñnyñ ege altıñnyñ picci-kazylybes kıllybıñ, kesky puduk-pile uluq caraş kıllyr curuur, argalyq polza, parlap, cok polza, koncuq caraştar pizir.

5. Pir solunga 4-5 erengej materialdar yndyrgeñ, coldak, topcu, pildingir janzy-janzy mat-erialdar yndyrge coguur. Cizeel-eege, pir solunga 10 kezek material yndyrgeñ polza, cam-dyşş nam, areve, profes yyr-leriniñ, xerezenneriniñ, azylyñ, şeleliq sygymcyılderniñ, ыr, şyl-yk cergeliq cyılderniñ polgaş oon-taa eskeler yngen turza coguur. Ol cyılderni maşinalaaş solunga yndyreriniñ murnunda ыjaap-la şyyp keer uzurluq. Bıcanmas polza, xej ыşkındylyqlar unyp polur.

6. Pizeen cyılderniñ adaanga solun ergelekci adın ыjaap-la pizir.

7. Xoorajda xana solunnar yndyrgeñ solunun pir xuzun „Şyn“ solun redaksyñnyñ-ce per-ip turza coguur.

Xana solunnarñnyñ tugajynda moon sonear solunnarğa sagyn-dyryq cyılderni unyp turar telee-de, mınaa cyq-le solunna kan-caar yndyreriniñ tugajyñ pizeen tur.

Arattar taraazyñnyñ savanyn kamnap saraattaaş kызыñ malınga peer xerek

Po cılyñ arattarñnyñ cvyzn-raazyñ taraañnyñ 16.100 ga. Moon azaar alyr koncuq cug-ula. Camdyk kozuunnar taraa-nyñ alyskanyñnyñ tooskulap-kan, am oon savanyn koncuq eweşti saraattap alğan poor tur. Savanyn ыradır oktaptaş, şanga cıdyrda taarış-tyr ar azaar alyr cugula. Pir ewes savanyn ekki azaar alır pol-za, kыştıñ yjezinde maldy ekki tuzalaar cem polur uzurluq. Sa-van camdyk cerlerde ezi cok cıtkılaar poor tur. Po koncuq kogaraldyq polgaş pagaj pajdal polur.

Kordıner-pe! Pir ewes po kы-şyn, ertken kыş ыşkaş cut polu peer polza, cecce savan azaar alğan arat cok turar koncuq pagaj tur. Ertken kыştıñ cudu pis-ke kezemceni korgysken polgaş, cıl tize, arattarñnyñ mal cıdaj peerge, kyrekonomnar polgaş kolxostardan koncuq sooktun yjezinde savan şoortyp tuzalap tur-gan ewezik-pe. Pir ewes arattar taraa-nyñ savanyn ekki kamgalap azaar alır polzunarza, cutka ta-vary-taa peer polzunarza, ertken kыş-teq eleqder ыrak cerge cy-be şoortyp tyreves-pis. Pir ewes kыş ar alğan savanyn azyq-lavajyn parza, mal kazaazyñnyñ kыñ-taa cыlyqlar xoor algaj. blangya anıjak maldarğa savan koncuq alyktyq. Ol tugajyñ arattar py-

gydezi cugaalap turar tur.

Savan cugula xerek tep, kыş-ka udur arattar cyge savanyn kamgalap alvajyn turganly? Arat-tarñnyñ köbej kezil savanyn azy-lyñ pilbeeniniñ xaraazy tur. Sa-van koncuq cugula xerektyq tep, cer-cernin namñnyñ, areveniy pol-gaş kyryneniñ organizastarında azyldap turar azyldakşylar, paşa kozuunnarda sovet azyldakşylar arattarğa talyblyrlar perip turar tugajy koşkak tur.

Taraa alyskanyñnyñ koncuq iz-iq yjezi turar tur. Bındyqñnyñ tel-ezinde arat massalar ebileldezip algaş savanyn kazaalap kamgalap ar polur tur. Savanñnyñ sangys arat kazaalap şadavys xire polza, kaşş kizi kattyşar algaş pir tem-pile kыlyr ar polur polgaş. Sa-vanñnyñ sigen-teq kazaalap, Hat-taa ijik-pe, suq-taa tavary per-ves cerge turguzar uzurluq. Py-gy arattar tus curtun iştigine 1.000 000 (pir milion) sandan ewes ewes puut savanyn pelet-ker alır polza, ewes ewes kon-cuq uluq sanga cedip algañnyñ ol polur tur. Şak mıncaar pelet-ker alır polza, blangya maldın kыştıñga koncuq tuzalaar pol-gaş cut-pile şyngy temisseşkeni ol polur tur.

Mal-cer ministeriniñ maldın tuskaj eritemdeeni Smotrof.

Azylyñnyñ nemere tuza xaldattı

Uluq-xem kozuununda Ejliq-xem sumuzunda „Lenin“ tep CAE-niñ kezilgeñni, maldın cemi sigenin po cıldyñ 7 aynıñ 28-ten egelep kılgaş 9 aynıñ 9 ta xoldan yndyrp tooskan. Sölgey yjde 15 ga cernin sigenin pelyp, alylyñga kыş cetpejin turubusta, eş Mönge-pajır kelges, tus sum-unun arattarñdan 58 kizi ebilel-dep algaş, ol 15 ga cerden 358 xoppeen turguscup perdi.

Po kyzyn pistiñ CAE nin ke-zilgeñni 56 ga cer kesken, oon 6800 puut sigen alğan. Xuu mal-lyş 537 paşş, ertken cылga tem-ejlerge 174 paşş mal nemeşken. Moon ar kerge, pistiñ azylyñnyñ eleen sajzıar ezyo turar tur.

CAE sekreteri Tanaakkaj.

Xıñar pajşsaar Şibit-tamva.

Taraa kezilgezin polgaş tazylygaşyn tooskan

Kaa-xem kozuununda Pelbey sumuzunun arattarñnyñ kysky taraa kezip alyskanyñnyñ en sölgey medeezin moon adaanga san-pile korgyzerge polza:

Tarar alğan taraazy 81% ga turgan polza, am kezip algañnyñ ak-taraa 48% ga, sula 18% ga, kək-taraa 1% ga, arşaj 1% ga, cinge-taraa 13 ga polgan.

Şak mındyq pajdal pile taraa-nyñ kezirin 9 aynıñ 12-de toozup, pelyp saraattap alıñnyñ 9 aynıñ 28-te togerip tur-pis.

Sumu targazy Mönge.

Pir tugaar Internasional tьvьlganьndan peer 70 cьl polganьnga

Pir tugaar Internasional'dь—Marks, Engels yndezilep turguskan. Үш tugaar Internasional'dь паškь Lenin paaštap turguskan polgaš eš Stalin Komunistьq Internasional'dьn паškьzь

Proletar diktaturunun pir tugaar хевiri polur Pariš komunu pir tugaar Internasional'dьn paaštalgazь-pile poop turgan.

Paškь Leninin paaštalgazь-pile Oktabr revoluzu өөskeeš, pir tugaar Internasional'dьn ьncaarda salьp turgan sorulgaзь am telegejnin aldaьn pir xuuzunda pottangan

Pir tugaar Internasional tьvьlganьndan peer 70 cьl polganь

Pir tugaar Internasional'dь Marks polgaš Engels 1864 cьlda yndezilep turguskan. Ol yje polza, Evropa kapitalizm kancaar-taa cок ьzьp turgan polgaš proletarnьn revolustuq šemceeškini eleen saзьp turgan ьjь polur.

Marks, Internatsional'dь organizastarda manifes tep uguulga pizik pizeeš, anaa yletpyrcinnernin aar-perge pajdaьn ileretpi-šaан, kapitalistlar pajaan tudum, yletpyrcinnernin jадараар ulgadьp turarьn temdegleeš, yletpyrcinnernin xostalga alьbь olarьnьd potarьnьn хеее polur, proletarьnьd ekonom polgaš politiktьq sorulga, šimceeškini polza, ьjaap-la kadь xolbaalьq turar uzurluq polgaš өске šimceeškiner polza, temgi sorulga-ga cagьrtkan turar uzurluq, azьldьn xostalgaзь alьbь coruk polza, pygy curttarnьn yletpyrcin, azьldьn ьncaarьnьd хеее polur teerzin ajtьp, paza Internatsional'dьn kolduq sorulgaзь, oon ugaannьq tugu polza, proletar diktaturun turguzarь polgaš oon organizastьq turguzuunun kol yndezini demokrattьq sentralizm (toьylep cagьr jozu) polur teen.

Po cyyldь 2 tugaar Internasional yreen polgaš cьq-le Lenin (bolševiktar) paaštan 3 tugaar Komunistьq Internasional 1 tugaar Internasional

Oruk tuduu tьger-lir cьgap turar

Kьzьl-pile kьzьgaar arazьnda oruk tuduunun tьgerlir yjezi cьgap olur. Oruk tuduunga perge cyylder tavazьp-taa turgan polgaš po yjege cedir-taa tavazьp turar polza, po cьlьn oruk tuduun tooskaš, tuzaap peer tep oruk tuduunun mьrnunga salgan voru'ga polza kьyyssettiner tur.

Pygy cьl ištinde azьldьn kьzьy cedispezi (ortuzu-pile alьbьga oruk tuduu azьldьn kьzьy-pile cьq-le 30% хандьrtьngan); maj, iьyn jlar'da kьbar cybe cок turganь, tus oruktun songu talazьnga se-igьy хьnnerde pyrgeq porannьq cagьs, хар caap) turganь—polur, upuzь perge cyylderni nemeš-irip turar polgaš po cьldьn ok-tabr ьjьnь caritьnga cedir oruk tuduun toozup'tar teerge saada-dьp turar tur.

Am yjeде oruk tuduunda ьngьzь azьldьp turar cerler polza: turgan-pile šibitq arazьn grejder-pile teskileer, Tajga-pile Өөk arazьnga s j tekkeš, taptadьrь polur tur. ьncangaš ol kezekierni po yjeде cugulalap turar polgaš ol kezekterni oktabrьn 10-20-de toozup'tar teeš, kol kьsterni ьn-ar kiirgen.

Tus tuduqda taptap teskilep kьlьr orukta polgaš erter-tyzer cerlerinde kьlьr kol azьldarnь kьyys-tpi-šaан, uk oruktu cogur korumnuq kulturluq хевir kiireri-pile pygy oruktu cazap kьlьr azьldarnь egelej pergen: kilometr cagьlarnь, paza ajtьr remdekterni turguzar, oon ьnaj ištar ьrьqlaar azьldar polgaš oon-taa өskeler.

Pygy azьldь хар caarьnьd mьrnunda toozar, ьncanmas polza, oruktu xyleep alьbь—tuzaap pe-eri pergedej peer, ьndьqnen teleezinde oruk tuduunun pygy kolektivn mobilzastap turgazь, azьldьn kьstь polgaš mašina cep-sekti cьvь-pile taarьštьr turguzup turgazь,—tuduu saq-xөө pla-nьnьn telebileen хамьk azьldarьn kьyyssekeš, oruktu pyryn kьyysset kьlьgьš, tuzaap peer co-ruktu cedip alьbь хerek.

Oruk tuduunun targazь inzener Kurbatof.

Orannьn oruk - ciriin saзьbradьrьnga a rat condan pottuq kirziri cugula.

Mool arat respublik-pile Man-zougo arazьnda tutturgan-narьn soluškan

Ulaan paadьr. Sentabrьn 18-te. (Sьvet Evilelinin temir uda-zьn medeezi xuraar cerinьn me-deeri).

Mьnda aldaьngan medeeden ap kөerge, MAR-nьn teviskeeringe japon-mancuilar xaldap tугan tosta tutturganarьn Mool-pile Mancuurnun kьzьgaarьnda, Ker-lyn-xemniьn kьdьbьga Sentabrьn 16 da soluškan turlar.

Tutturgannar solcur tugajьnda Japonun Miazaki tep generalь

paaštan japon-mancuurnun kө-mizь po cьlьn kьzьn Mooldun te-viskeeringe xaldap turda tuttur-gan 12 mool šeriqlerni mooldar-ga tuzaap pergen tur.

Mooldar paza po cьldьn mar-tajda MAR-nьn teviskeeringe tu-dap alьgan japon-mancuurnun 12 soldat šeriqlerin japon-mancuurlarga egidip perip tur.

(„Pravda“ solundan uštь pizeen).

Ispannьn хеееezenneringe tuzalaarь-pile Ulaan-paadьrda akša cьbьškьnь

Ulaan-paadьrdan „Pravda“ so-lunnun medeelekcinin 9 ajьn 19 ta mede-lenі polza:

Saegьy yjeде Ispan'da хamaattь tajьnnьn cidiqlenip turar tu-gajьn tannaš, Ulaan-paadьrьn curttakь conu xural, mitingini kalbaa-pile coruda pergen. Xөj kizi saannьq mitingі xural-darğa Mool arattьn revolustuq namьnьn iletkelcilerin cugaal-ap turarь polza, Mooldun uluz-undan xөj mьn kilometir ьrak polza-taa, Mooldun xөj tьmen arattarьnьn setkil-sagьzь Ispan-nьn maadьrьlьq arattarь-pile cок polgaš terel polur, cyge tize ol-ar polza, pottarьnьn nasioal xo-stalgazь, хamaarьspazь teeš, ul-ustun ergezi teeš, feodal polgaš šazьnnьn kargьs coruunga paza fašistarga udur temissezip turar.

Oon ьnaj iletkelcilerin

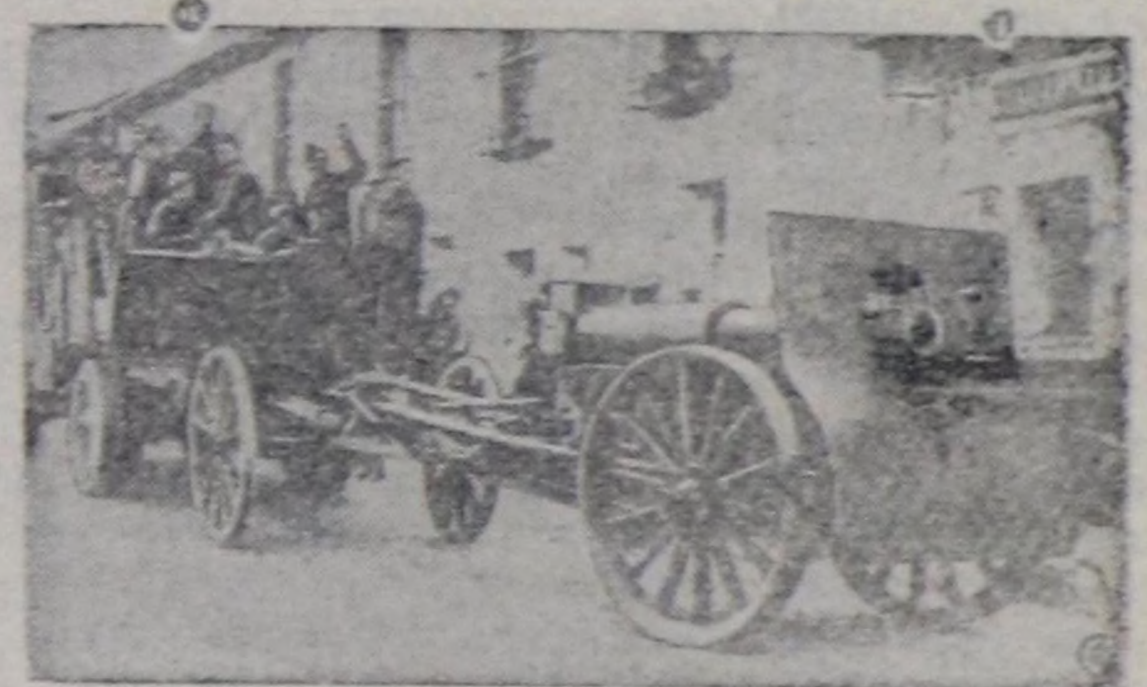
mitingilerge cugaalap turarь polza, pis Ispannьn xөj tьmenin tal-azьnda-pis, cyge tize, Japon-man-cuurnun tajьncьlarnьn pistin curttavuska xaldap turgan xald-aškьnnьn cedilgelіq azьp, feodal polgaš lamalarnьn kontrevolu-zunun po-cepseen tyzyrgeš, re-volustuq kyrynege cagьrtkan-pts. Ispannьn uluzu pottarьnьn nasional хamaarьspazьnnьn хо-та'gazьnnьn polgaš demokradyнn azarьnga kadьq хазьnnьn perip šьdaar tep pis koncuq ideger tur-pis—tep cugaalap turgannar.

Ulaan-paadьrda mitingilerge Is-pannьn fašistarga udur хеееezenneringe tuzalaarь-pile хөrengi cьldazьn corutkaš 15 mьn to-gerik cьldьrgan.

Karrio.

(„Pravda“ solunundan).

Ispan ulusta fašistьq yjmeen am-taa yrgylcylebi-šaан

Curukta: Ispan ulustun cazaanьn šeriin aar yger-pooluq pelyy songu cykte tajьldazьp turar cerin-ce aattanьp corup turlar.

ar, ol tugaьnda cangьs Marks pezin cys-cys cagalaarьn curttar-ce co-rudup turgan.

Parišьn komunn pastьrgan soonda pygy telegejnin хөrengittenneri 1 tu-gaar Internasional'dьn urur temisselin kalbaartьp, camdьk curttarda oon sal-ьrlarnьn cок kьlьp, paaštьncьlarnьn tudup, kara-pazьnnar turza-taa, orta sьnmajьn podunun azьldьn corudup, arat connuq ortuzunga aldarь alьbьp turgan.

ьlangьja 1871 cьlda Londonga pol-gan en saegьy konferenzі xuralьng Internatsional'dьn organizas, ugaan ta-lazь-pile pyzьdar sorulga-pile Inter-natsional'dьn uduurtu'gazьn xyleešes tuskajlaksьraar, temgi-le prudonistar, bakunistar ezeleep salьbьrlarnьn Inter-natsionaldan undyryp, proletarnьn po-litiktьq namьn o'gan'astarьn tok-taadьp, ol cyyldь tarazьnda polgan kongrezinge pyzьktьrьp turgan.

ьncalza taa 1 tugaar Internatsional paksьrap, 1876 cьlda en saegьy kon-grezi poop, Internatsional'dьn taradьr tep toktatkan. Internatsional cок polganьnn kolduq cьldagaannarь polza:

Yletpyrcinnerni paaštap politiktьq nam cок turgan. Parišьn komu-nu pastьrgan soonda, Internatsional-ga udur telegejnin хөrengittennernin xьrezi koncuq cideen tep ystьnde ajtьbьš, ol paza uluq xaldamьlьp polgan, prudonistar, bakunistar-pile temissell ulam cideen-pile kadь өске blankistar teer cerinьn хөrengit-ten yzeldiqler-pile temisseziр хьreš ulgadьp, ьlangьja Anglinьn yletpyrc-

cinnerin ortuzunga opportunistьq pөөrengij yzel telgerep, Internasion-aldьn revoluscu azьldьn arajemin er-tir cybe tur teer saegьstьq coruktar ulgatkan—po pygy cyylder kattьzьp, paza өske-taa cьldagaannarьn хар-azь-pile Internatsional turup šьdaas ьpparganьn Marks, Engels suqlar pil-geš, taradьr ajtьbьq-nь turguskan po-ur tur.

1 tugaar Internatsional cок polgan polza-taa, oon ylegeri am-taa өlseen. Oon politiktьq uzur utkazь polza: 1 tugaar Internatsional podunun ynde-zinige, yletpyrcinnernin xostalьr coruq olarnьn pottarьnьn хеее polur, oon kьyyssettinder proletar dik-taturu хerek, taraacьnnar-pile pro-letarlar ešilep kьlьr, profaileli cer-geliq xөj niittinьn organizastarь azь-lьn revolustun хеее-pile харьlazь-tьr, proletar podunun caa хевir-lіq namьn turguzar—karacangьs po cyylder tiilegelіq sosializmga ce-dirip polur polgaš organizastьq tur-guzuunun yndezini demokrattьq sen-tralizm polur tep cybeni koldattьrgan.

Engels polza, pir tugaar Internasi-onal cок polza-taa, am yletpyrcin-nernin politiktьq namьnarь pyzьp peer-ge, caa „arьq-la komunistьq“ Inter-natsional turar poor teen, oon 2 tu-gaar internatsional xьrektьrbajьp, харьn revolustun хөeenden ьrakьp, opportunistьq pөөrengij yzeldьrni ta-radьp, ььnonda-la kapitalizmga tuza-lazьp pergen.

Karacangьs Leninin (bolševiktar-nьn) turguskan 3 tugaar Komunis-tьq Internatsionalь, Marksizm-Lenini-

zmьn surttaalьn yndezilengeš, En-gelstin ol sөzьn šьnzьktьrgan pol-gaš pir tugaar Internatsional'dьn ьn-ap-la ьzьguuru, oon ulamcedьkьzь, arьq Komunistьq Internatsional poop šьdaan.

3 tugaar Komunistьq Internatsional organizastangazь, oon peer telegejnin yletpyrcin, azьldьn ьncaarьnьn revolustuq šimceeškinin šudurgu uduurtup kelgen.

Am-taa polza, fašizm polgaš caa-tajьnga udur, podunun 7 tugaar kon-grezinin ajtьbьškьnnьn jozugaar pro-letarnьn polgaš ulustun cangьs fron-tuzun turguzar argalar-pile ereštiq temisseldi corudup turar, oon kьyys-seldezin Franzь polgaš Ispan'da ulus-tun frontuzь tiileen coruk todargaj kьrgьzyp turar. Moon ьnaj-taa Kom-interna podunun telegejnin tarlatkan-narьn paaštap oruunga eš Stalin pol-gaš eš Dimitrofa paaštakazь, pygy telegejnin protetarlarьn tiilegelіq sosializmga cedirip šьdaar.

Pistin Tьbanьn Arattьn Revolustuq Namь Kominternanьn kьzeer ergeliq salьbь namь polur teleede, 1 tugaar Internatsional'dьn 70 cьl poop turarьga turaskal kьldьr podunun azьl-agьjьn, kulturun saзьbradьp, eritem-ge өөrenir polgaš paza namьn 10 tugaar Uluq xuralьnga caa-caa cedil-geler-pile ceder, 10 tugaar Uluq xur-alga cedir am-taa 1 aj par teleede, am cetpes cyylderni orita cedir cок kьlьp alьbь cugula tur ebes-pe.

Pygy telegejnin proletar revoluzu-nun štaab—3 tugaar Komunistьq In-ternatsional telgerezin Samьa-lyndьp-

Kyrynenin 1 tugaar tipograava